

Vrijheidslunch bedrijfsleven, 13 maart 2024, Jachtslot Mookerheide, Mook en Middelaar

Welkom in Limburg,
waar we dit jaar – in Roermond – het startschot mogen geven
voor de nationale 5-mei viering.

Toepasselijk,
want in opmaat naar 80 jaar bevrijding,
was Limburg één van die zuidelijke provincies
die als eerste bevrijders mocht verwelkomen.

Het was in september 1944

- dat ze bij ons over land naar binnen stormden;
- in Brabant uit de lucht kwamen vallen;
- en in Zeeland streden over het water van de Schelde

Het nationale verhaal over de bevrijding vertelt dan vooral;

- Over die ene brug die te ver was;
- Over de afgrijselijke hongervinter die dan begint; en
- Over een zuiden dat dan al bevrijd is.

Maar ... dat die zuidelijke provincies als eerste bevrijders zagen,
wil niet zeggen dat ze ook meteen bevrijd waren.

Dat leren ons juist de regionale verhalen.

Verhalen die vertellen dat elke regio zijn eigen bevrijdingsgeschiedenis had;
zijn eigen tijdspad,
zijn eigen route.

Zeker over Limburg kan ik vertellen, dat het in die septembermaand nog lang niet klaar
was

Ja,

- de bevrijders vochten zich op de 12^e van die maand binnen bij het Zuid-Limburgse
kerkdorpje Mesch; en
- binnen een paar dagen mocht Maastricht zich de eerste bevrijde stad van het land
noemen;

- net zoals het Heuvelland vrij snel werd bevrijd; maar daarna stokte het...

Bijna zes maanden moest het toen nog duren voordat in heel Limburg de vlag uit kon. Zes maanden waarin voor vele Limburgers de bevrijding vele malen zwaarder was dan de bezetting ooit was geweest...

Dát is wat de lokale verhalen ons leren:

- Zoals het verhaal over de 30 duizend inwoners van Kerkrade die van de bezetter hun stad moeten verlaten. Ondanks de afgesproken gevechtspauze vallen er toch granaten op de stoet vluchtelingen. Een daarvan doorboort de kinderwagen met baby Caroline Borghans. Wonderwel weet zij dit te overleven, haar moeder, haar oma, opa, tante, oom en neef niet ...
- Of het verhaal over de Grote Kerkrazzia op zondag 8 oktober 1944. Als de bezetter kerken zoals in het Noord-Limburgse Kronenberg omsingelt om na de mis mannen en jongens op te pakken voor zijn oorlogsfabrieken. De twintigjarige Jeu Hoeijmakers en twee kameraden zijn dan al ondergedoken in het bos. Als ze worden ontdekt lijken ze verkleed als vrouw de dans te ontspringen. Maar als Jeu een beetje te overmoedig wordt, hij en zijn vrienden in de lach schieten, krijgt hij ter plekke de kogel...
- En het verhaal van de 70 duizend Limburgers die gedwongen worden te evacueren over vijandelijk gebied, in treinen die beschoten worden naar het noorden van Nederland. Als de 26-jarige Diny van Abel na vier maanden terugkeert in een bevrijd Gennepe, is dat een verwoest en leeg geplunderd Gennepe. Ze schrijft in haar dagboek dat het 'dieptreurig' is en dat 'je zo weer zou gaan lopen'. Haar moeder staat te schreien en wil terug naar Friesland...

Drie willekeurige verhalen. En dan hebben we het nog niet gehad

- over platgebombardeerde steden als Venlo en Roermond;
- over de slag om de Peel – waar de bevrijdingsgeschiedenis van delen van Brabant en Limburg parallel lopen; en
- over de hevige gevechten in de Roerdriehoek 'dat voor het zijn vrijheid won, alles verloor...'

Overigens is het zeker hier - in deze gemeente Mook en Middelaar – duidelijk hoe verschillende die bevrijding van het zuiden kon verlopen.

Mook mocht zich inderdaad al in de loop van september vrij voelen; ook hier kwamen de parachutisten voor de operatie Market Garden uit de lucht vallen; maar in Middelaar kon pas op 12 februari de vlag uit. Niet dat het tot puin geschoten nog langer bewoonbaar was. Het is dan hier – in dit jachtslot – dat Middelaren een voorlopig onderdak vinden.

Het zijn dus juist die regionale en persoonlijke verhalen die een betere, meer eerlijke en meer volledige geschiedenis vertellen. Die ook juist impactvoller kunnen zijn en ons beter in staat stellen ons te verbinden met het (oorlogs)leed dat zich momenteel elders afspeelt;

- of dat nu aan de rand van Europa is;
- in het Midden-Oosten
- of het meer vergeten Congo.

Het zijn in feite die lokale verhalen die mensen tot wereldburger maken.

Het is in mijn ogen ook die compassie, dat inlevingsvermogen dat we juist in deze tijd hard nodig hebben. Om te beseffen dat vrijheid niet vanzelfsprekend is en niet per definitie eeuwigdurend. Hoe lang we dat in Nederland – bijna 80 jaar - al hebben kunnen denken.

In Kerkrade van baby Caroline is na de oorlog een monument opgetrokken met als tekst: "opdat we de vrijheid waard blijven, 5 mei 1945.

Dat we de vrijheid waard blijven. Ik denk dat we onszelf geen betere opdracht kunnen geven. En dat geldt natuurlijk net zo goed voor u als bedrijfsleven. Ga ook op onderzoek uit naar uw verhaal is en betrek u bedrijf; bijvoorbeeld bij vrijheidslunches...

Als we elkaar die verhalen blijven vertellen,
in staat blijven ons te verplaatsen in het leven en leed van een ander;
én de menselijkheid voorop stellen, dan hoop ik – dan wil ik erop vertrouwen – dat we die vrijheid inderdaad waard blijven.